

NUMERO 4 / 2019 JOULUKUU

KAAKONRANTALAINEN KYLÄKULTTUURILEHTI ♦ XX VUOSIKERTA

Vilniemi - Rakila - Mäntlahti - Pyötsaari - Sydänkylä - Häppilä - Järvenkylä - Kuorsalo - Tammio

RAMMANTTAKKAA...

KIVISTÄ MUODOSTUU INHIMILLISIÄ HAHMOJA HERMAN POELMANIN KÄSISSÄ SANTASEN LÄNSIRANNALLA, VALOKUVA TAPIO PYRHÖNEN.

ILKKA AHMAVAARA:

SYKSYSTÄ TALVEEN

Syksy tuli ajallaan ja melko kohtuullisena sateiden puolesta, ainakaan Rantaituvalla ei ole tarvinnut rämpiä mutaisella pihalla, johon joskus on autokin jäänyt jumiin ja naapuriapua tarvittu. Talvi puolestaan oli tullakseen jo lokakuun loppuilla, saatiin luntakin ripauksittain ja monet vaihtoivat jo talvirenkaat, mutta marraskuun edetessä taas lämpeni ja syksy jatkui perinteisen pimeänä ja synkkänä, vaan ei sentään myrskyisenä ja vaille jäätini myös taivaanrantaan ilmestyvää merirosvolaivaa.

Nyt kalenterisivujen kääntyessä joulukuun, ensimmäisen talvi-kuukauden puolelle, on maa taas saanut keveän valkoisen peitteen. Arvailun varassa on, tuleeeko luminen jouluku, kuten viime vuonna, vai musta. Mutta jouluku tulee ja tulee se talvikin, sitten kun sille sopii. Pohjoisemmassa Suomessa on hanget korkeat nietokset olleet jo lokakuusta alkaen.

Ilmatieteen laitoksen pitkänajan tilaston (1981-2010) mukaan pyysyvä lumi tulisi tänne kaakonkul-

malle keskimäärin 6.-16.12. Viime vuonna se tuli 17.12. ja siten sitä riittikin enemmän kuin tarpeeksi aina huhtikuun puoliväliin saakka. Tätä kirjoittaessa aamu valkeni valoisaan ja lumi oli värittänyt puiden oksistoista mieltä virkistävää kaunista grafiikkaa. Auton katolla oli 5 cm lunta. Vaihdoin talvirenkaat.

Onnittelut ja kiitokset kaikille numeron kirjoittajille, näin tuhtia vuoden viimeistä numeroa, 28 sivuista, emme ole aiemmin julkaisseet! (Tilasto alla.)

Työllistäviä yhdistyksiä on mietityttänyt uuden Kymsoten linjaukset tukityöllistämisen ja työtoiminnan järjestämisen suhteen. Rannantaikaa väki ry hyväksyttiin erityisessä kilpailutuksessa kyllä mukaan, mutta sitten kävi ilmi, ettei työtoimintaa voidakaan enää järjestää entiseen tapaan, vaan on palkattava erikseen esimies työntekijöille. Millä rahalla, sitä ei sanota. Tähän ei tietenkään ole varaa, joten minunkin työtoimintani yhdistyksessä loppui ja pistin eläkepape-

rit vetämään vuoden alusta.

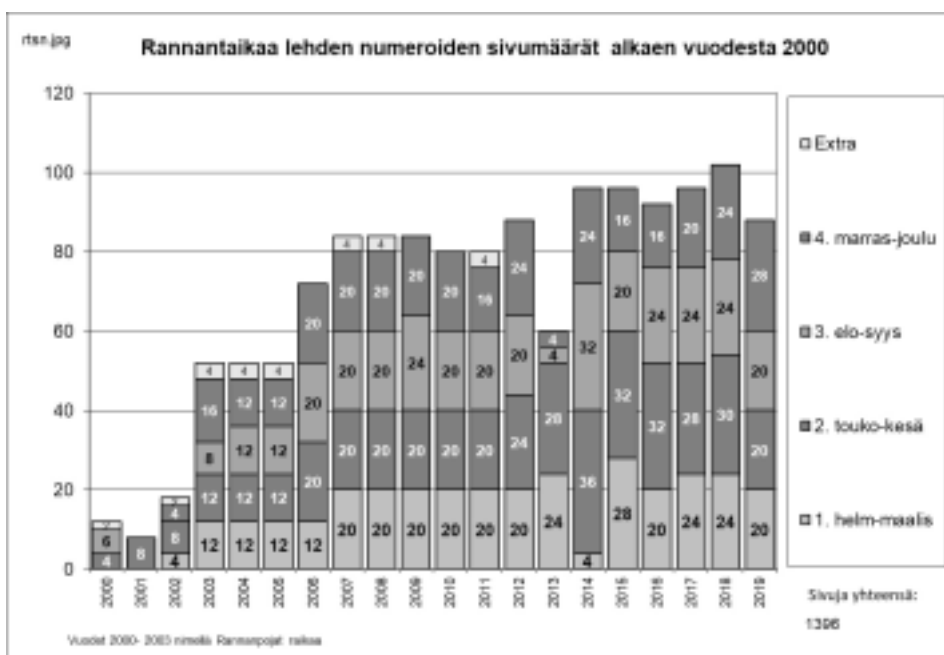
Vaikutelma kieltämättä on, ettei voittoa tuottamattomia yleishyödyllisiä yhdistyksiä enää haluta tukea, vaan yhdistystenkin on tehtävä kannattavaa liiketoimintaa yksityisten yritysten tavoin. Klamilan Seutu ry pohdiskelee parhaillaan, kuinka he onnistuisivat pitämään Kylätupa Ronkulia avoinna myös ensivuonna. Ehkä siihen jokin konsti taas löytyy.

Rannantaikaa väki ry:n talous on nyt hyvä, kiitos Mervi Hyppäsen erinomaisen taloudenhoidon, mutta ensi vuonna riittävän rahoituksen hankkiminen toimintoihin, varsinkin lehden julkaisemiseen, on ratkaistava nyt kun työtoiminnan järjestämisestä saadut tulot loppuivat. Avustuksia täytynee anoa mistä niitä vain on saatavilla. Pelkillä jäsenmaksuilla ei lehden joka vuosi kasvavia paino- ja postituslaskuja makseta. Maaliskuisella vuosikokouksellamme on varmasti asian suhteen pohdittavaa.

Museotien liikenteen jatkuvasti kasvaessa sen turvallisuus puhuttaa ihmisiä vuodesta toiseen. Pyörätie, kevyenliikenteen väylä, on Museotielle varmasti tulossa, mutta milloin se rakennetaan alkaa jo olla ajankohtainen kysymys, sillä pyöräilijöiden määrä on muutamissa vuosissa moninkertaistunut ja vaaratilanteita on usein. Realistista on olettaa väylän olevan paikallaan vaikkapa 50-100 vuoden päästä, mutta ehkä se voisi olla mahdollista jo aiemminkin?

Hyvää Joulua ja muita pyhiä!

Mäntlahden suurruihtinaskunnassa
1.12.2019
Ilkka Ahmavaara

RANNANTAIAKAA...

KAakonrantalainen kyläkulttuurilehti

XX vuosikerta

Rannantaikaa väki ry:n jäsenlehti, sekä Sydänkylän ja Rakilan osakaskuntien tiedotus.

Julkaisija: Rannantaikaa väki ry, **rantai.fi**
Simonmäentie 18, 49840 Mäntlähti

Vastaava ja taiteija: Ilkka Ahmavaara
p. 045 136 5882, erakko@dlc.fi

Toim.siht: Mervi Hyppänen (ent. Väri)
(2.8.1955 - 29.7.2019)

Paino: Solver Palvelut, Anjalankoski
Lehti verkossa: **rantai.fi**

Tämä painos 200 kpl

Ilmestyy kerran vuodenaikassa

PANKKITILI: FI95 5506 0020 0615 50

Lehteen tulevat jutut pyydetään toimittamaan lehden toimitukseen Nro 1 helmikuun 15pv. Nro 2 toukokuun 15.pv. Nro 3 elokuun 15.pv. Nro 4. marraskuun 15.pv.

LÄHETTÄKÄÄ AINEISTONNE LEHTEEMME HYVISSÄ AJOIN!
Ettei juttunne julkaisu jää seuraavaan numeroon.

ISSN 1795-1054 (Painettu)

ISSN 2324-0792 (Verkkojulkaisu)

Asiaa tai ei - tässä numerossa:

AINEISTO SEURAAVAAN NUMEROON VIIMEISTÄÄN HELMIKUUN 15. PÄIVÄ!

s. 2 Syksystä talveen, pk, Ilkka Ahmavaara s. 3 Kolmanneksi viilein syksy, Ilkka Ahmavaara s. 4 Klamilan ensivaste olutsillassa, Ari Malmi s. 6 Kylätuvan kuulumisia, Heli Varjakoski s. 7 Kuulumisia Häppilän Tapiolasta, Sanna Malm s. 8 Mäntlahden vesihuolto-osuuskunta tiedottaa, Marjatta Miettinen s. 9 Klamilan ja ymp. VPK, Heli Varjakoski s. 10 Rajavartio Olutsillassa, Ari Malmi s. 12 Vipparin tarina, Rauno Vaherva s. 14 Jos metsän haluat mennä nyt, Mirja Isoin s. 18 Mäntlahden joulupukki muistelee, Arja Torkkeli s. 20 Onnellinen Joulu, Erkki Kupari s. 21 Syksyn runot, Pirjo Järvenkylä ja Ilkka Ahmavaara s. 22 Koulun kuusijuhla, Vappu Harjumaaskola	s. 23 Rantarosvojen saaristo, Arja Torkkeli s. 24 Viininviljelyä Klamilassa, Erkki Kupari s. 25 Joulukalenterin 1. huone, Ilkka Ahmavaara s. 26 Osakaskuntien taloudesta laaja selvitys, Tuomo Peltola s. 27 Hamina-virojoen kalatalousalue, Tuomo Peltola s. 27 Saaristosiaan istutus 4.11.2019, Tuomo Peltola s. 28 Ilmoituksia

RANNANTAIAKAA LEHDEN TILAAMINEN

Voit tilata lehden (4 nro/v) kahdella tapaa, maksamalla yhdistyksen vuotuisen 15 euron jäsenmaksun, tai tilaamalla lehden ei jäsenelle 23 eurolla.

Yhdistyksen tilinumero on:

FI95 5506 0020 0615 50

Muista maksun yhteydessä mainita postiosoite, johon lehden haluat.

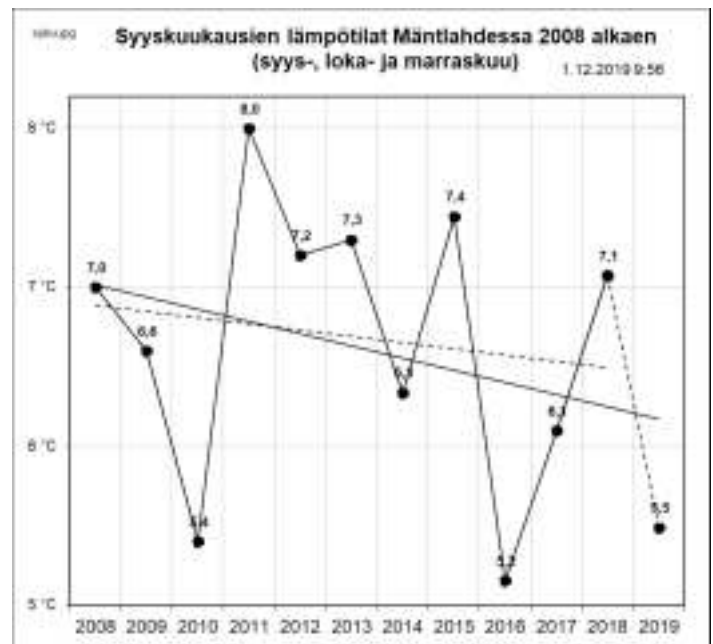
Lehden vanhemmat numerot luettavissa netissä **vuoden viiveellä** osoitteessa **rantai.fi**

KOLMANNEKSI VIILEIN SYKSY 12 VUOTEEN

12 vuotisessa mittaushistoriassamme syys- ja lokakuu olivat toiseksi viileimmät, marraskuu kolmanneksi, joten ei ole ihme, että syyskuukausien viilenevä trendi jyrkkeni. Vain talvikuukaudet ovat lämmenneet Mäntlahden mittauksissa vuoden 2007 jälkeen ja näin ollen vuosittainen kokonaistrendi on ollut jo vuosia myös viilevä. Vuosigraafi päivittyy tietysti vasta vuodenvaihteessa, joten sen julkaiseminen jää maaliskuun numeroomme. Netisivuillamme (rantai.fi) vuosigraafi päivittyy 5 päivän välein näin loppuvuodesta.

Muodikkaita päiväkohtaisia lämpötilaennätyksiä saimme syyskuussa yhden lämpimimmän ja seitsemän kylmintä mittarilukemaa 12 vuoteen. Vastaavasti lokakuussa ei lämpöennätyksiä, mutta kolme kylmyysennätystä ja marraskuussa saatiin kaksi lämpöennätystä, 14. ja 18.11. saatiin noille päiville uudet päiväkohtaiset lämpömaksimit. Sensijaan yhtäkään lämpö- tai kylmyysennätystä ei yhdellekään syyskuukaudelle saatu.

Ilkka Ahmavaara

Mittaustarkkuutemme on vain +/-1°C. Alustavissa tarkistuksissa viilenevät trendit kuitenkin pysyisivät, vaikka aikasarjan alkupäätä jälkikäteen, kuten ilmastotieteessä on tapana, kohtuudella viilentäisi.

ARI MALMI:

KLAMILAN ENSIVASTE KLAMILAN OLUTSILLAN VIERAANA

Klamilan VPK:n puheenjohtaja Juha Jäntti kertoi 12.10.2019 Klamilan olutsillan lokakuun tilaisuudessa kujansuun baarissa ensivasteen toiminnasta Klamilassa. Aluksi Olutsillan Klamilan osaston vetäjä Liisi Byckilng kertoi kuulijoille varman talven tulon merkin eli tämä on ensimmäinen talven olutsillan järjestämä tapahtuma kujansuun baarissa.

Klamilan ensivasteessa on ollut parhaimmillaan parikymmentä ensivastetoimintaan koulutettua henkilöä. Nytemmin rivit ovat harmittavasti hiukan harventuneet. Lisää henkilöitä toimintaan toivotaan. Nykyiselläkin henkilömäärällä on hälytykset hoidettu vaikka osa koulutetuista on vuorotöissä. Ensivasteella on ollut hälytyksiä keskimäärin kerran kuukaudessa ja jokaiseen hälytykseen on ollut lähtijöitä, tästä on tullut myös kiitosta.

2017 tilastoissa ensivaste on ollut tapahtumapaikalla 66% ennen ambulanssia.

Ensivasteen toiminta on säädetty terveydenhuoltolain 40 mom. mukaan. Ensivastetoiminnan tarkoitus on vähentää tavoitteen viivettä ja aloittaa yksinkertaisen ensiavun. Ensivaste on paikalla noin 8 min nopeammin kuin ambulanssi. Ensivasteen toiminta-alue on raja-alueita jossa tavoitettavuus on 15 - 20 min. Talviaikana vasteaika luonnollisesti on pidempi, lisäksi Häppilän tien kunnolla on omat vaikutuksensa.

Tapauksissa joissa ensivasteyksikkö tulee paikalle ambulanssin jälkeen yksiköllä on kuitenkin käyttöä avustavana yksikkönä ambulanssiin henkilökunnalle. Klamilan yksikön keskimääräinen vasteaika on noin 10 min. Hälytyksen tullessa yksikön on kuitenkin noudatettava normaali liikennenopeuksia. Useimmat hälytykset ovat tapahtuneet muulloin kuin päivä aikana.

Neuvotteluja on käyty myös osallistumisesta 7-tien mahdollisten onnettomuuksien hoitoon esim. liikenteen ohjauksilla.

Ennen ambulanssin tuloa ensivasteyksikkö arvioi tilanteen ja antaa siitä tietoa tulevalle ambulanssille. Myös hälytyskeskus kuulee nämä puhelut ja pystyy tarvittaessa toimittamaan lisäapua paikalle. Ensivasteyksikön henkilökunta voi valmistella potilaan ambulanssin tuloa varten. Ensivasteyksikkönä voi toimia myös poliisi ja merivartiosto mikäli näillä henkilöillä on asianmukainen koulutus. Rajavartio on myös mukana ensivastetoiminnassa.

Lisäksi Juha Jäntti toi esille talvien vaikutukset auto-onnettomuuksiin ja erityisesti tämän päivän autojen turvatyynyihin joita saattaa olla jo parikymmentä kappaletta autoissa ja joista kaikki eivät välttämättä laukea onnettomuustilanteessa, mutta voivat lauetta pelastustoimen aikana.

Tässä vaiheessa Juha tiedusteli yleisöltä kuinka monella on autossaan asianmukainen pelastuskortti; muutamalla oli. Tulostettu auton tyyppikohtainen pe-

Kujansuun huoltoasema, posti ja baari helmikuussa 2018.

VALOKUVA ARI MALMI

lastuskortti sijoitetaan kuljettajan puoleiseen häikäisysuojaan antamaan tietoa mahdollisessa onnettomuustapauksessa paikalle tulevalle pelastushenkilöstölle. Lisäksi auton kuljettajan puoleisen tuulilasin alareunaan voidaan liimata tarra autossa olevasta pelastuskortista.

Turvatyynyn laukeaminen aiheuttaa 1700kg/cm² paineen 80/ms:ssa. Pelastustilanteessa, jossa potilas on kiinni turvavöissä eikä turvatyyny ole lauennut, potilaan ja esim. ratin väliin ei saa mennä. Huomioitava on myös laukeamattomat polvia suojaavat tyynyt sekä sivuverhot. Turvavyö tulee katkaista aina potilaan olkapään yläpuolelta jotta vältytään tyrvavyön mahdollisen esikiristymisen aiheuttamilta käsi- tai sormivaurioilta.

Lievissäkin kolaritilanteissa joissa turvatyyny ei ole lauennut on harkittava hinausauton käyttöä jolloin vältytään turvatyynyn jälkeensä laukeymisen aiheuttamilta vahingoilta. Turvatyyny on mitoitettu keskipitkille kuljettajille (170 – 175cm). Lyhyemmät ihmiset säätävät penkin yleensä lähemmäs rattia jolloin turvatyynyn laukeaminen aiheut-

taa kuljettajaan suuremman iskun. Lisäksi silmälasit saattavat aiheuttaa vammoja turvatyynyn lauetessa. Ensivasteyksiköllä on käytössä henkselit joilla voidaan sitoa laukeamattomat turvatyynyt pelastustoimen ajaksi.

Tapauksissa joissa kulkuneuvo palaa eikä palokalustoa ole vielä paikalla, potilas/potilaat on otettava nopeasti pois koska nykyisissä autoissa on kaasujousia jotka kuumetessaan voivat räjähtää ja lennättää kaasusylinterin sirpaleita metrien päähän. Juha mainitsi myös ongelmat hybridiautojen mahdollisissa tulipaloissa joissa kuumentuneiden akkujen sammutus on vaikeata.

Jos henkilö itse saapuu onnettomuuspaikalle, on hyvä jättää oma auto turvallisen matkan päähän onnettomuuspaikasta kuitenkin niin, että se on osittain ajoradalla, jolloin se toimii nk puskuri-autona. Tämän jälkeen aloitetaan pelastustoimet itseään vaarantamatta. Jokaisella tulisi olla myös heijastava liivi tai muu heijastava pukine ja toimiva taskulamppu. Kiikaritkin olisi hyvä olla tilanteessa jossa onnettomuudessa on esim. säiliöauto eikä sen mahdollisesta vaarallises-

ta lastista ole tietoa. Juha muistutti myös, että heijastimet tulisi vaihtaa kolmen vuoden välein, koska heijastavuus vähenee oleellisesti tuon ajan kuluessa.

Juha esitteli vielä pyynnön vapaaehtoiselle pelastuskurssille (Vapepa) osallistumisesta, jotta saisimme osaavan joukon esim. kadonneen etsimiseen tai isomman onnettomuuden potilaiden lisäävustamiseen. Toiminta perustuu luottamukseen ja vaitiolovelvollisuuteen ja toimintaa harjoitellaan yhdessä etukäteen. Yhteistyö viranomaisten kanssa perustuu sopimukseen jossa jäsenjärjestöt huolehtivat itse hälytysryhmän valmiudesta ja koulutuksesta sekä varustamisesta. Vapepalla on myös omat koulutetut johtajat jotka ohjaavat harjoitusryhmiä viranomaisten pyyntöjen mukaisesti. Vapepan palvelu on saatavilla vuoden jokaisena päivänä ja kellon ympäri.

Lopuksi Liisi Byckling kiitti valaisevasta ja asiantuntevasta esityksestä. Juha sai esityksestä oluseuran pinssin ja halauksen.

Ari Malmi

HELI VARJAKOSKI:

KYLÄTUVAN KUULUMISIA

VALOKUVAT KIRJOITTAJAN

Näin marraskuun puolivälin koit-
taessa ajatukset kääntyvät jo vä-
kisin joulun suuntaan. Kylätuvan
perinteinen joulukahvitus ja arpa-
jaiset pidetään torstaina 19.12.
klo 10-16. Kylätupa tarjoaa kah-
vit, arpoja saa ostaa. Kylätupa on
avoinna kahtena joulukuisena
lauantaina eli 14. ja 21.12. klo
11-14. Ulkoistamme itsemme
myös Harjun Matkalla jouluun-ta-
pahtumaan myymään Vahtivuor-
relle ke 11.12. klo 14-20. Tervetu-
loa tekemään jouluostoksia!

Pyölintalon rusinat tulevat myös
jakoon, ehkäpä viimeistä kertaa.
Pyölintalon myynnistä saadut ra-
hat on jaettu avustuksina paikalli-
seen urheilu- ja/tai nuorisotoimin-
taan, viimeiset jäljellä. Tehkää hy-
viä hakemuksia, uskaltakaa ko-
keilla jotain uutta! Vuoden lop-
puun saakka on mahdollista ha-
kea avustusta, kaavakkeita saa
mm Kylätuvalta ja netistä, osoit-
teesta www.klamila.fi.

Kylätuvalle on otettu myyntiin
hämäläisen Ole hyvä-Luonnon-
tuotteiden pesuaineita. Tuotteet
ovat ekologisia ja vegaanisia,
näin mekin haluamme kantaa
kortemme kekoon tulevia suku-
polvia ajatellen. Suurimpana uu-
distuksena kylätuvalta saa partu-
ripalvelua. Keskiviikkoisin ilman
ajanvarausta toimiva parturimme
Elena, on tuttu kylätuvan tiskin
takana aiemmin olleena.

Kylällä on viime aikoina puhuttu
kovasti, että kylämme tarvitsee
kuntoportaaita. Paikaksi on ajatel-
tu sataman lähistöltä hyppyri-
mäen aluetta. Kaikki on vielä
avoinna, vaikkakin on kysely
hankkeelle vetäjää, rahoitusta ei
ole selvitelty, eikä suunnitelmi-
kaan ole kuin puheissa vasta. Tä-
hän palaamme vielä ennen jou-
lua, pidämme palaverin, johon
kutsumme kaikki asiasta kiin-
nostuneet. Kuntoportaita on raken-
nettu Suomessa viime aikoina

kiivaaseen tahtiin, mutta jos por-
taisiin liittyä muitakin ulkoilumuo-
toja, lähes kaikki voivat niitä hyö-
dyntää, eivät vain kuntoilijat. Mil-
täs kuulostaa näkötorni, laavu,
tulipaikka, mäenlasku...

Tammikuun Tulet olivat monena
vuonna tammikuun viimeisenä
viikonloppuna, nyt niitä ei enää
järjestetä. Suurimpana syynä kä-
vijöiden vähäinen määrä. Kon-
septina oli kiinnostava, mutta var-
maankin jonkinlainen tapahtu-
maähky ihmisillä, ja ne säät.
Säälle ei voi mitään, se vaikuttaa
paljonkin ulkotapahtumaan, mut-
ta myös sisätapahtumiin. Yrite-
tään jotain muuta toiseen aikaan.
Suuri kiitos kuitenkin yhteistyö-
kumppaneille toimintapisteiden
järjestämisestä!

Ensi kesänä kylätorille on tulossa
kunnan järjestämänä lukollinen
vesiposti. Tarkempia tietoja ei ole,
mutta jostain saa avaimen lunas-
tettua ja kaivoton tai huonon kai-
von omaava saa hakea käyttöve-
det siitä. Paikka on keskellä kylää
ja helposti tavoitettava.

Ensi vuonna kylätuvan toimin-
taan on tulossa uudistuksia, mut-
ta kerrotaan niistä sitten, kun jo-

tain on päätetty virallisesti, nyt ne
ovat vain suunnitelmia. Kun uutta
opitaan, on välillä hyvä viedä op-
peja käytäntöön. Vuodessa ehtii
monenlaiseen koulutukseen ja
paikkaan, mistä jotain tarttuu ai-
nakin ajatuksentasolla, ja joskus
ne jalostuvat uudeksi toiminnak-
si.

Iloista joulun odotusta ja Onnea
tulevaan vuoteen!

Heli Kylätuvalta

SANNA MALM:

KUULUMISIA HÄPPILÄN TAPIOLASTA

VALOKUVAT KIRJOITTAJAN

Vuosi on ollut kiireinen Häppilän Tapiolassa. Alkuvuonna yhdistyksen nimi vaihtui Häppilän Tapiola ry:ksi ja Häppilän VPK jäi historian havinoihin. Kesän alussa osallistuimme Avoimet kylät-tapahtumaan, kahviossa myytiin hapanvelliä, pihan nurkalla Vanha-Ollin tilan lampaat määkivät.

Kotkalainen huutokauppakeisari Markku Labbas kävi kesän aikana kolme kertaa pitämässä huutokauppaa talolla. Väkeä ja tavaraa riitti. Alku syksystä pidettiin Häppilä miittinki, heitettiin tikkaa, vietettiin aikaa yhdessä, lapsille oli järjestetty ongingintaa. Myös kannusjärveläinen Alli-kaverilamppas kävi miittingissä.

Vuoden viimeinen tapahtuma on jälleen Tapiolan pikkujoulut, joita vietetään sunnuntaina 8.12.2019 klo 13-15. Pikkujouluihin ovat kaikki tervetulleita. Ohjelmassa jouluisia esityksiä, arpajaiset sekä kahvio. Myös jouluisia leipomuksia on mahdollisuus ostaa kotiin.

Tapiola on vuokrattavissa erilaisiin tilaisuuksiin. Vuokrattavana myös äänentoistolaite, perkolaatto-

Seurantalo Tapiola.

ri sekä n. 50 hengen astiasto. Joita voi tiedustella happilan.tapiola@gmail.com tai Sanna Malm 040 7370915. Tapiolan tapahtumia voi seurata facebookista ja instgrammista häppilän tapiola -nimellä.

Ystävällisin terveisin Sanna Malm

Menossa on huutokauppa Tapiolan suuressa salissa.

Häppilämiittingissä on monenlaista puuhaa.

MARJATTA MIETTINEN:

MÄNTLAHDEN VESIHUOLTO-OSUUSKUNTA TIEDOTTAA

VESIMITTARITIEDOJEN ILMOITTAMINEN

Nyt on se aika vuodesta, jolloin vesimittareiden mittarilukemat pitää ilmoittaa. Ilmoituksen määräaika on marraskuun puoliväli, mutta sen ehtii vielä tehdä viimeistään marraskuun viimeisellä viikolla seuraavasti

- mene Mäntlahden vesihuolto-osuuskunnan kotisivuille (www.mantlahdenvesiok.fi), etusivulla on kohta (=lomake) ”ilmoita mittarilukema”, täytä se ja lähetä tai

- lähetä sähköposti osoitteeseen info@mantlahdenvesiok.fi tai

- soita tai lähetä tekstiviesti puh 0400 678012 (Marjatta Miettinen),

Jos ilmoitat mittarilukeman käyttämällä kotisivujen lomaketta, siihen tarvittavat asiakasnumeron, kulutuspuheen (=kulutuspaikan numeron) ja vesimittarin lukeman. Muilla tavoilla ilmoitettaessa lisää kiinteistön osoite ja omistajan nimi.

Mikäli mittarilukemaa ei ilmoiteta, seuraavakin lasku perustuu veden kulutuksen osalta arvioon. Vedestä ja jätevedestä laskutetaan joulukuun lopussa ja eräpäivä on tammikuun 2020 puoliväli. Vesihuolto-osuuskunnan hallitus seuraa tiiviisti, aiheuttaako meneillään oleva postilakko aikatauluun muutoksia.

Mäntlahden vesihuolto-osuuskunnan kotisivuilla on mittarilukemien ilmoittamisesta hyvissä ajoin tiedotettu. Kotisivut toimivat osuuskunnan tiedotuskanavana, joten niitä kannattaa seurata aktiivisesti.

Marjatta Miettinen

Mäntlahden vesihuolto-osuuskunta

Etusivu | Info | Yhteystiedot

MÄNTLAHDEN VESIHUOLTO-OSUUSKUNTA

Paikallinen kumppanisi veden kiertokulussa

Mäntlahden vesihuolto-osuuskunta

Etusivu | Info | Yhteystiedot

MÄNTLAHDEN VESIHUOLTO-OSUUSKUNTA

Terveisiä Mäntlahden vesihuolto-osuuskunnan asukkaile kotisivuiltä!

Kotisivujen sisältö on ajantasalla tiedotettuna vesihuolto-osuuskunnan sivuilla Mäntlahden, Pyttäjän ja Vesilän kotisivuilla ja vesihuolto-osuuskunnan sivuilla.

Vesihuolto-osuuskunnan sivuilla on myös mahdollisuus ilmoittaa mittarilukemasta ja ilmoittaa muutoksista.

Kotisivuilla on myös mahdollisuus ilmoittaa mittarilukemasta ja ilmoittaa muutoksista.

HUOLTO

Ennen jätteen yhteystietojen oikaisuun:

TEHTÄVÄN TOIMIKUNTA
Timo Pöytäkirja, puh 044 2304 700

Web- ja verkkosivustot

MAANAN LVI-PALVELUT
Matti Pentti
Keskustie 6, 04400 Mänttä
Puh: 045 172438

Sähköposti: info@vesihuolto.fi

REKTOORI
Timo Pöytäkirja
Keskustie 11, 04400 Mänttä
Puh: 0400 757 717
t.poytakirja@vesihuolto.fi

ILMOITA MITTARILUKEMA

Mittarilukema:

Asiakasnumero:

Mittarilukemien numero:

Talokunnan nimi:

LÄHETÄ

Yh. laskuun lisätietoja:

Yhteystiedot:

AJANKOHTAISTA

Terveiset syyskokouksesta

20.11.2019

Vesihuolto-osuuskunnan syyskokous pidettiin 20.11.2019 klo 18.00. Kokouksen puolesta: Marjatta Miettinen

Lue lisää

SYYSKOKOUS

20.11.2019

Osuuskunnan syyskokous pidettiin 20.11.2019 klo 18.00. Kokouksen puolesta: Marjatta Miettinen

Lue lisää

Mittarilukukortit ja lukeman ilmoittaminen

20.11.2019

Mittarilukukortit ja lukemien ilmoittaminen on mahdollista myös sähköpostitse. Vain ilmoittamiseksi.

Lue lisää

HELI VARJAKOSKI:

KLAMILAN JA YMP. VPK RY

VALOKUVAT ILKKA AHMAVAARA.

Moni varmaan huomannut VPK:n Museotien puoleiseen seinään kiinnitetyn ison oranssin kyltin ja laatikot siinä. Ne on Kymenlaakson Pelastuslaitos asentanut kyläläisten turvaksi. Matkapuhelinten ongelma tulee laajoissa sähkökatkoissa esiin, kun matkapuhelinverkon tukiasemien akkuvirrat loppuvat, siihen kuluu kolmisen tuntia. Puhelissa virtaa riittäisi, mutta puhelut eivät yhdisty edes tukiasemaan.

Pienemmässä laatikossa on automaattinen hälytysyhteys pelastusviranomaiseen. Apua-puhelin toimii lankapuhelinverkossa ja ei tarvitse sähköverkkoa toimintaan. Nappi-valikossa on painikkeet palolaitos, ambulanssi ja muu, sekä muuhun liittyvä puheyhteys-nappi.

Nappia painamalla saa hälytettyä automaattisesti paikallisen palokunnan tai ensivasteen, jotka eivät siis päivystä asemalla, vaan tulevat hälytettyinä kotoa tai töistä paikalle. Hälyttäjä voi esimerkiksi lähteä tulipalopaikalle opastamaan tai ensiaputilanteissa hoidon voi aloittaa heti.

Muu-napista saa hälytettyä muuhun kuin palokuntaan tai ensiapuun liittyvää apua. Puheyhteys-painikkeesta saa puheyhteyden Kymenlaakson pelastuslaitoksen päivystäjään, joka kyselemällä selvittää, millaista apua on tarve soittajalla saada ja tekee

tarvittaessa jatkohälytyksen hätäkeskukseen.

Isommassa laatikossa on defibrillaattori eli sydäniskuri, jota käytetään kun jonkun epäillä saaneen sydänpysäyksen. Kuka tahansa voi laatikon hakea seinästä käyttöön. Maallikkokin pystyy laitetta käyttämään ilman koulutusta, siinä on ääniohjaus ja kuvalliset ohjeet, eikä sillä pysty aiheuttamaan potilaalle harmia, koska se ei iske ilman tarvetta.

Klamilan palokuntalaiset ja ensivaste tapahtumissaan esittelevät ja kertovat näiden toiminnasta tarkemmin, on hyvä, että mahdollisimman moni tietää näiden apujen olemassaolosta ja sijainnista. Toive on kylläkin, että olisivat turhia, mutta kuitenkin olemassa.

Heli, VPK:lainen

ARI MALMI:

RAJAVARTIO OLÜTSILLASSA

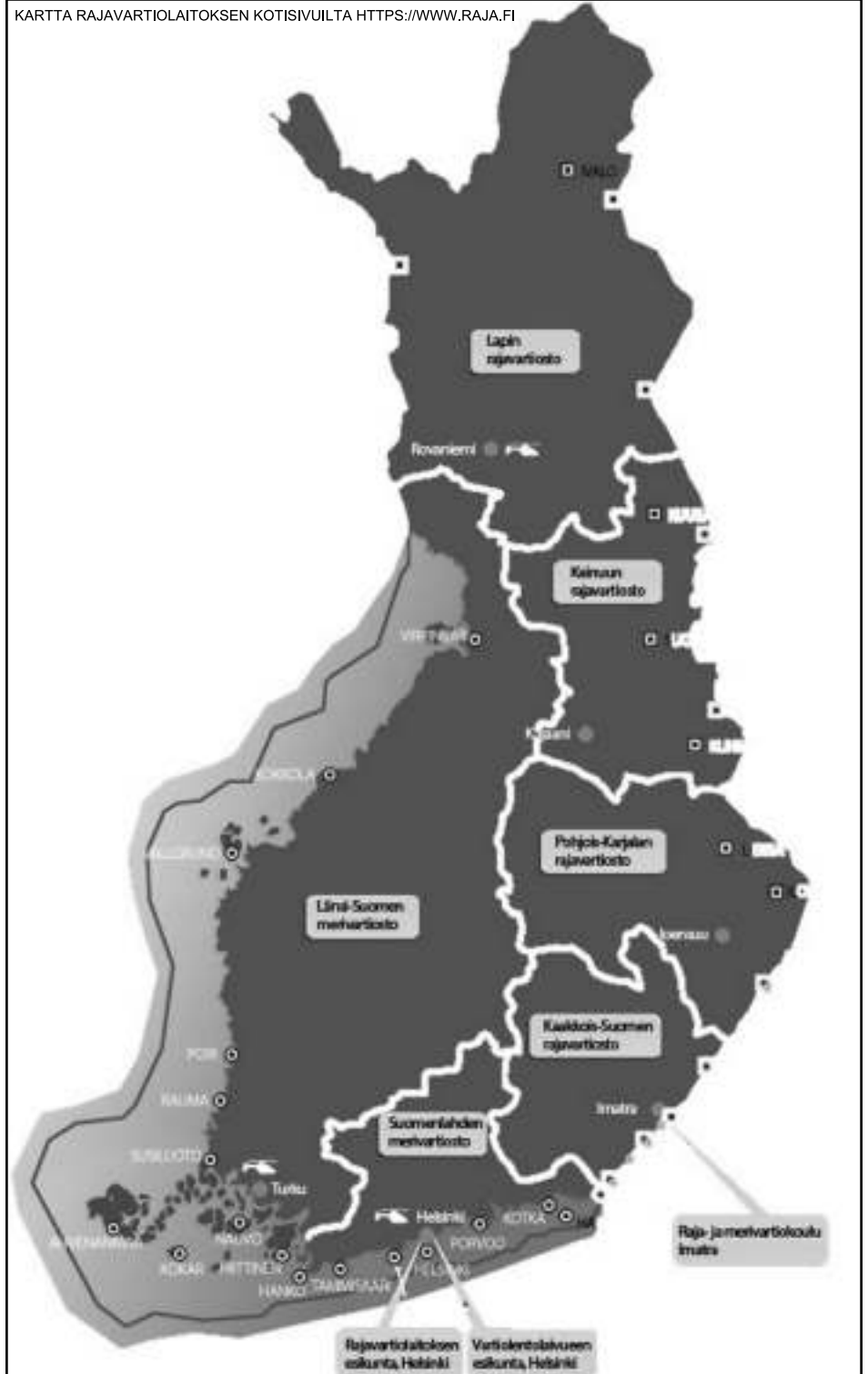

Sofiia Lommi aloitti esityksen kertomalla Rajavartiolaitoksen tyypillisistä tehtävistä joita ovat meripelastukseen, rajanylitykseen sekä rajalla tapahtuvat väärännysrikokset. Myös ilmatilaloukkauksien tutkinta kuuluu rajavartiostolle.

Rajavartiolaitos on sisäministeriön alainen organisaatio. Tällä hetkellä ministerinä on Marja Ohihala eli Rajavartiolaitos ei kuulu puolustusministeriön alaisuuteen. Rajavartiolaitoksen päällikkönä toimii kenraalimajuri Sami Kostamovaara. Sofiia esitteli karttakuvalla rajavartioston organisaation tehtäväalueineen jossa Vaalimaa kuuluu kaakkois-suomen rajavartiostoon.

Rajavartioston henkilöstömäärä on noin 2700 virkaa, joista upseereja 596. Naisia on 12. Raja ja merivartiojita on suurempi määrä eli noin 2000 virkaa joista siviili virkoja 350. Lisäksi ovat raja- ja merivartiostokoulu Imatralla sekä vartiolentuelaivasto Helsingissä, Turussa ja Rovaniemellä. Tehtäväkenttä muistuttaa hybridiorganisaatiota joka toimii poliisin ja puolustusvoimien välisellä alueella.

Tärkeintä on rajan valvonta, mutta siihen kuuluu myös rikosten torjunta ja virka-avun anto poliisille ja puolustusvoimille. Rajavartiolaitos kouluttaa myös varusmiehiä sekä reserviläisiä. Myös oman henkilökunnan sotilaallista valmiutta pidetään yllä. Merivartiostoa työllistää eniten meripelastus koska he ovat ainoita viranomaisia tuolla sektorilla. Uhkakuvina Sofiia mainitsi rajat ylittävän rikollisuuden johon vaikuttaa Schengenin pitkä ulkoraja, väestöliikkeet eri konfliktialueilta, suuronnettomuudet, terroristinen toiminta, poliittista tms. uhka ja ympäristöuhat, Öljyntorjunta vastuu siir-

KARTTA RAJAVARTIOLAITOKSEN KOTISIVUILTA [HTTPS://WWW.RAJA.FI](https://www.raja.fi)

ty ympäristökeskukselta rajavartiolaitokselle.

Vaalimaalla on lähin kansainvälinen rajanylityspaikka jossa tulli

vastaa tavaroiden takastuksista ja rajavartiosto henkilöiden tarkastamisesta. Itse rajavartiointia tehdään partioimalla koiran kanssa tai ilman, moottorikelkal-

la sekä hihtäen. Tarkoituksina on olla näkyvissä raja-alueella sekä tarvittaessa ottaa kiinni rajan luvatta ylittäneet. Lisäksi tulevat rikostorjunta ja tutkinta. Esim. väärennökset tutkitaan itse ilman poliisin apua. Myös ulkomaalaisvalvontaa tehdään kuin myös tullitarkastuksia tarvittaessa. Rajavartijat voivat myös poliisin pyytäessä kiireellisissä tapauksissa hoitaa poliisien tehtäviä esim. epäilty rattijuoppous tai kotiväkivalta.

Merivartioston toimintaan kuuluvat etsintätehtävät maa- ja merialueilla. Maa-alueilla myös rajavartiosto on käytettävissä. Meripelastustehtävät ovat merivartioiden tärkein tehtäväalue. Lisäksi merellisen ympäristön suojele kuuluu merivartiostolle. Vesiliikenteen valvonta kuuluu pää-

Luutnantti Sofiia Lommi esittelee Rajan toimintaa.

VALOKUVA V-M KOUKI

asiassa merivartiostolle. Kolmantena osa-alueena on sotilallinen maanpuolustus.

Merivartiosto tekee kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä poliisin ja tullin kanssa. Pohjoisilla alueilla tehdään myös ensivaste-tehtäviä. Työtehtäviin kuuluu myös metsästyksen ja kalastuksen valvonta.

Tässä kohtaa kuulija halusi tarkennuksia rajavartioiden oikeuksiin puhalluttaa esim. näkemän-

sä epäilty rattijuoppo, johon Sofiia vastasi, että kyllä he voivat puhalluttaa saatuaa poliisilta siihen luvan.

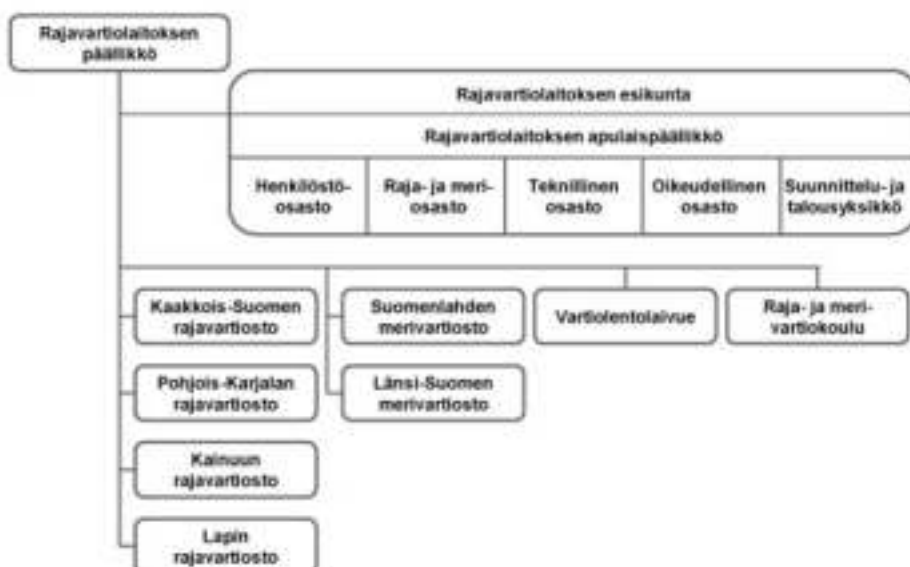
Rajavartijat ovat mukana Euroopan rajavalvonnan (Frontex) yhteistyössä varsinkin laittoman maahamuuton valvonnassa. Ilma-aluskalustoon kuuluvat mm. 9 kpl helikoptereita, 2 Dornier valvontalentokoneita. Uusimpina hankintoina ovat Super puuma helikopterit. Merellisen kaluston uusin hankinta on lippulaiva Turva, jossa on myös öljyntorjunta valmius.

Rajavartiolaitos kouluttaa varusmiehiä Ivalon ja Onttolan tiedustelukomppanioissa. Lisäksi Imatran Immolassa koulutetaan Rajan erikoisjoukkoja. Naisilla on myös mahdollisuus hakea Rajan koulutukseen Immolaan ja yksi nainen on sinne jo päässyt. Rajan sotilasammattivaihtoehdot ovat rajavartija tai upseeri. Rajavartija Sofiia Lommin esityksen jälkeen käytiin vilkas keskustelu aiheesta.

Lopuksi Liisi Byckling kiitti Sofiia hienosta esityksestä ja kiinnostuneita kuulijoita runsaasta osanotosta.

Ari Malmi

RAJAVARTIOLAITOKSEN ORGANISAATIO

KAAVIO RAJAVARTIOLAITOKSEN KOTISIVUILTA [HTTPS://WWW.RAJA.FI](https://www.raja.fi)

KLAMILAN IHMEITÄ, TARUA VAI TOTTA? RAUNO VAHVERVA:

VIPPARIN TARINA

VALOKUVAT RAUNO VAHERVAN ARKISTO

Aikoinaan jouduin terveydellisistä syistä muuttamaan maalle. Tyttäreni laittoi ehdoksi omasta maallemuutostaan hevosen, jota myös lupasi hoitaa. Hän oli harastanut ratsastusta jo vuosia. Onneksi sisareni työtoveri entinen juoksun suomenmestari Erkki Rantala Jämsässä oli hevostamiehiä. Hänellä oli siellä useita hevosia omistamassaan Kevitallissa, jossa tyttäreni oli useina vuosina hiihtolomilla käynyt hoitelemassa hevosia. Itsekin suoritin siellä ”paskankärrääjän diplomin” siivoamalla kahdeksan hevosen tallin toisten hiittaillessa ravureita. Erkki hankki tyttarelleeni Vippari ruunan, jonka alkuperäinen nimi oli ollut Vipu. Muuta-

mia vuosia Vippari oli ollut ravi- valmennuksessa, mutta kun ei ollut ”kilpailupäätä”, ei kelvannut radalle. Sen vuoksi se kauppattiin kotihevoseksi harrastelijalle.

Klamilaan oli heti rakennettava aitaus ja talli tulokkaalle. Itse emme vielä olleet kunnolla asettuneet muuttamaamme ympäristöön. Onneksi perhe pysyi kassassa. Korvaamattomana apuna hevosperehelle olivat Harjun koulutilan tallimestari Pentti Tanttua ja Sydänkyläläinen Jorma Tiitta. Heiltä sain opit hevosenpitoon, valjastukseen, ruokintaan ja koko hevosalaan. Harju muodostui todelliseksi aarteeksi,

sieltä saatiin myös tallinrakentamishojeet ja -seinät. Vippari sai jopa lomailta koulutilalla.

Pian selvisi, että hevonen on laumaeläin. Niinpä hankittiin lampaita Vipparin kaveriksi. Kiva oli katsella porukan kirmailua laitumella.

Sitten arkeen. Aamulla ennen töihin lähtöä kävin ruokkimassa Vipparin. Päivällä koulun jälkeen varsinainen hoitaja ja äiti, kun vuorotöiltä tai opettajan sijaisuuksilta ehti, hoiti päiväskareet. Tytär ajeli päivittäin kiitolaukkaa Koukintiellä. Töiden jälkeen jälkeä valjastettiin hevonen harjoitusrattaiden eteen ja lähdettiin lenkille hiekkateille,

Vippari johtaa, Vippari johtaa!

Vippari hyytyy.

Lenkille lähtö

Häppilään, Rikoon, Länsikylään tai/ja Ravijoelle. Vippari oli reipas ja aina juoksi, kotiinpäin vielä reippaammin. Tyttären pitkä valkoinen tukka vain hulmusi. Pahin paikka oli aina kun tukkirekka tuli vastaan ketjut kilisten. Silloin piti olla tarkkana kun Vippari hypähti kiitolaukkaan ja rauhoittelusta tuli oma taitolajinsa.

Kun kylillä nähtiin meidän säännölliset lenkit ja Vipparin reipasmeno, alkoivat paikalliset "hevosiasiantuntijat" jutella, että hevonen selvästi hyvä ravuri ja eikun radalle. Aluksi vastustettiin, koska tiedettiin historia, mutta lopulta annettiin periksi ja alettiin käydä Harjun harjoitusradalla. Apua saatiin tallimestareilta. Ajat olivat ihan kilpailutasoa. Lopulta oli pakko etsiä valmentaja, joka löytyi Vehkalahdelta. Vippari

muutti pois kotoa. Muutaman kuukauden kuluttua valmentaja oli vakuuttunut Vipparin nopeudesta. Sitten raveihin. Ensimmäisen kilpailun selostus: "Vippari johtaa, Vippari johtaa (viimeisessä takakaarteessa) Vippari hyytyy". Vippari siis pysähtyi ja päästi kaikki muut ohi ja lähti sitten perään.

Sama jatkui aina raveissa. Keran Vipparin loppukiri toi neljännen sijan (rahasija). Vipparin ongelma oli, että sitä oli aikanaan piiskattu loppukiriin, hevosen muisti on pitkä.

Tuli aika, jolloin tyttäreni kiinnostus siirtyi nelijalkaisista kaksijalkaisiin ja hevonenkaan ei enää paljon ollut kotona. Vippari laitettiin myyntiin kerrottiin tautia ja toivomus kotihevosena olosta. Ostaja löytyi ja vannoni,

että hevonen menee tyttärelle ja hänen kavereilleen lemmikiksi. Kuinka ollakkaan heti seuraavassa Hevosurheilulehdessä oli kilpailutuloksia ja kommentteja. "Kilpailukyvyttömän hevosen radalletuonti, kilpailukielto ja sakko". Viimeinen muisto Vipparista.

Mitä opin. Hevonen on viisas laumaeläin. Hevosen omistajat ovat ystäviä ja auttavat, jos sinulla on hevonen, mutta jos ei ole eivätkä auta. Ihminenkin on laumaeläin ja jos haluaa nähdä, miten toimimme laumassa, käykää katsoomassa orivarsojen laitumelle laskua, jossa lauma järjestyy puolessa tunnissa, kun ihmisillä kestää koko ikä selvittää kunkin rooli laumassa.

Rauno Vaherva

MIRJA ISOIN:

JOS METSÄÄN HALUAT MENNÄ NYT

VALOKUVAT MIRJA ISOIN, TAPIO PYRHÖNEN JA ILKKA AHMAVAARA.

Jos metsään haluat mennä nyt, niin takuulla yllätyt.

Hyvä lukija, uskotkohan, kun kerron, että tapasin kuningas Arthurin Mäntlahden rantametsikössä sumuisen sateisena marraskuun aamuna.

Olin kuullut huhuja ja jopa nähnyt vinkin näköhavainnosta kaverin seinällä Facebookissa. Yksin en tohtinut lähteä ottamaan asiasta selvää, vaan soitin mäntlahtelaiselle Herman Poelmanille ja pyysin mukaan. Hän liikkuu luonnossa päivittäin ja tarkkailee ympäristöä. Hän jos kukaan osaisi kertoa asiasta enemmän.

Polku alkaa hyvin tallattuna, joten päättelen täällä olevan paljonkin jalan kulkijoita. Metsä on monimuotoinen eri-ikäisine puineen. Meri aukeaa vasemmalle. Kuka täällä liikkuu ja pitää polkua avoinna? Arthurin ritaritko? Taisin jo joutua metsän lumoihin.

Samassa Herman pysäyttää minut: Shh! Huomaatko? Ison, pyöreän ja tasaisen paaden päällä on kokoontuneena ryhmä. Her-

man esittelee heidät. Keskellä on kuningas Arthur. Teidän majesteettinne, henkäisen ja kumarran häntä kohti. Kaksi henkivartijaa tuijottaa minua tuikeasti. Tuossa vieressä on Guinevere, kuningatar. Niiian. Paaden reunalla seisovat meitä uteliaasti tarkkailevat ritarit, ympyrämuodostelmassa kuten tarussakin kerrotaan. Tunnistan pari heistä, Galahadin ja Lancelotin. Loput pitää tarkistaa Wikipediasta, kun pääsen kotiin.

Yksin en olisi varmaan päässyt vartijoita edemmäs. Siinä ne seisovat kuin kivettyneinä polun molemmin puolin. Herman tietää heidän olevan köyhälistöä, värvätty vahtimaan hovin ohi kulkevia.

VALOKUVA TAPIO PYRHÖNEN

VALOKUVA TAPIO PYRHÖNEN

Jatkamme matkaa. Ei aikaaakaan, kun törmäämme auringonnottajaan. Tai sitten kivisommitelmaan. Se on katsojan valinta. Siinä se nyt kumminkin rötkötää selällään niin rentona, että pääsemme ohi hänen reagoimatta mitenkään. Olisin voinut kertoa, että nyt tihkuttaa vettä. Mutta minähän olenkin tässä ja nyt, jalat maassa. Hän kenties kykeni imemään pilvien takaa

VALOKUVA TAPIO PYRHÖNEN

Kuningas Arthurin hoviväkeä Santasen länsirannalla.

VALOKUVA TAPIO PYRHÖNEN

Tasapainotaituruutta. Kiven kärki ei saa olla ihan neulankärjen terävä. Alusta ei saa olla liian sileä.

VALOKUVA TAPIO PYRHÖNEN

VALOKUVA TAPIO PYRHÖNEN

siellä aina paistavan auringon hyväilevät säteet.

Museotiellä kulkevat ovat nähneet Mäntlahden kohdalla kärjillään seisovia kiviä. He ovat laillani pähkäilleet, miten se on mahdollista. Metsän ihmeitä esitellyt Herman Poelman kutsuu taidettaan leikkimiseksi. Joillain on legot, hänellä kivet. Kivien kauneus on niiden muodoissa ja väreissä.

Ottaessaan kiinnostavan kiven käteensä hän tietää, seisooko se vai ei. Kaikki kivet eivät ole tosin kilttejä, vaan kupsahtavat ku-

moon oman mielensä mukaan. Päädymme pohtimaan keikahduspistettä. Se on muutoksen paikka.

Olemassa olleeseen tasapainoon kohdistuu pieni tai suuri voima. Männyn alla kahdeksan vuotta seisoneseen kiviasetelmaan voi osua käpy, sopiva sade ja tuuli. Kivet eivät olekaan elottomia vaan kertovat kaikenlaista. Ne muistavat, miten nykyinen luonto sai alkunsa 10 000 vuotta sitten jää höylätessä maan paljaaksi ja tipauttaessaan kiviä ranta-kallioille. Osa kivistä ja kallioista on yhä paljaana. Toisin paikoin

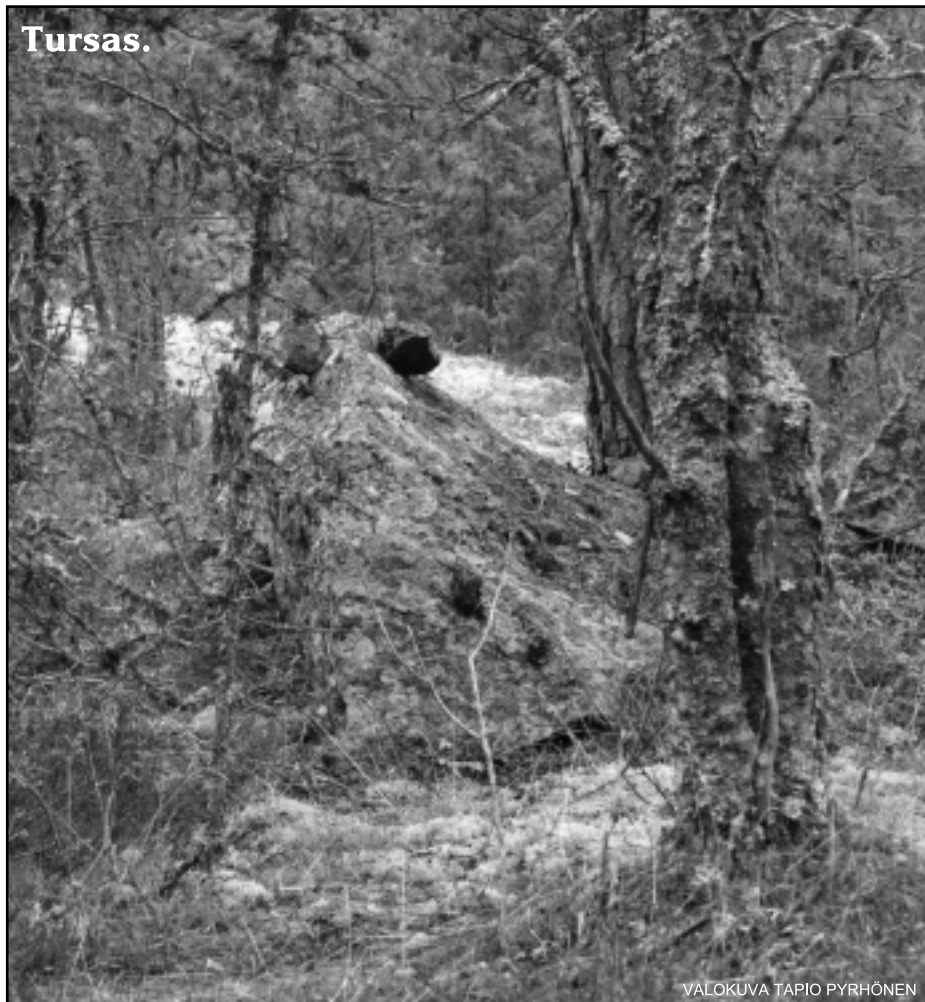
VALOKUVA TAPIO PYRHÖNEN

VALOKUVA TAPIO PYRHÖNEN

kivet ovat maa-aineksen peitossa näkymättömissä.

Palaan metsään muutaman päivän päästä. Kuningas Arthur pitää yhä hoviaan. Puikahdan ohi ja käänny ylemmäs. En löydä polkua vaan vaellan mustikan ja sammalen peittämässä louhikossa. Tupsahdan turvalleni varvikoon ja katselen ympärilleni. Edessä nousee kalliorinne ja siinä se on käkkyrämännyn juurella. Hiisi. Tursas. Suuret kivililmät kyllättävät sen päässä. Hänkö minut kamppasi osoittaakseen oikealle tielle? Kömmin ylös ja kiitän.

Tursas.

VALOKUVA TAPIO PYRHÖNEN

Löydän palleroisen jäkälän peittämälle kallion laelle. Kuningas Arthur on siirtynyt miehineen neuvonpitoon kauas hovin juonista ja keimailuista. Onko aihetta huoleen? Mitä suunnittelette?

Toivomme, että rauha metsässä säilyisi eikä meitä kipattaisi kesämökin perustuksiin. Samoilla linjoilla ollaan sitten. Ylävitonen ja peace man. Hyvää jatkoa!

Mirja Isoin

VALOKUVA TAPIO PYRHÖNEN

VALOKUVA ILKKA AHMAVAARA

VALOKUVA TAPIO PYRHÖNEN

VALOKUVA MIRJA ISOIN

Herman Poelman lähti Hollannista, jossa hän toimi alunperin opettajana ja muutti Mäntlahteen perheineen monien vaiheiden jälkeen. Galleria Kymen Kulta on auki kesäisin. Siellä on nähtävänä Hermanin tuotantoa. Samassa pihapiirissä toimii perheen kesäkioski Paussi.

VALOKUVA ILKKA AHMAVAARA

VALOKUVA TAPIO PYRHÖNEN

ARJA TORKKELI:

MÄNTLAHDEN JOULUPUKKI MUISTELEEE

VALOKUVAT ANNI ARENIUS

Jouluaattoiltana haahuilee vanha joulupukki Mäntlahden kyläranassa. Vähän on ollut keikkaa, kun ovat entisten lasten lapsenlapsetkin jo peruskoululaisia. Työttömäksi on JP* joutumassa? Ansiosidonnaista päivärahaa ei kannata hakea, kun keikkatöitä on ollut tasan yksi ilta vuodessa. Eipä ole joulupukkien liitto hyvin etujaan ajanut.

JP on kovin kiintynyt mäntlahtelaisiin, onhan hän saanut seurata miten kasvavat, muuttavat muualle, mutta jouluna aina palaavat takaisin. JP:lle ovat silti aina lapsia, "kirkassilmät, silkohapset" siellä on silmälasien ja harmaiden hiusten takana entisellään. Erityisen kiintynyt JP on apulaisiinsa, täysiä tonttuja ovat, mutta niin vaan jaksavat mustana kura-joulunakin uskoa; "onkos tullut keesä nyt talven keskelle."

Toista oli isovanhempien lapsuudessa. Kyläkoulun kuusijuhlan aikaan oli "hanget korkeat niekokset". Koulun joulujuhlat olivat niin arvokas tilaisuus, että JP:n piti käydä siellä opettajalta salaa.

Tytöille oli varta vasten kuusijuhlaan ompelijatar tehnyt uudet mekot. Niin kiire oli, että oman tyttärensä mekko valmistui edellysönä. Kuusijuhlissa vain koululaisille annettiin lahjat, saivat kauniisti näprätyn lahjapussin korista ottaa. Sisältö oli omena, siirappipipari ja kaksi karamelliä. Paras lahjahan oli se joululoma, pääsivät Kuorsalon piltitkin kotiinsa jäätä myöten.

Joulupukki on monta kertaa harkinnut korvausvaatimusta imagonsa tarvelemisesta. Vuosikausia on lapsia lahjottu, uhkailtu ja kiristetty hänen nimiinsä, muka kasvatusmenetelmänä. Eipä olisi JP itse suostunutkaan tiivaamaan entisiltä lapsilta olivatko kilttejä. Reippaasti olivat koululaiset läksynsä lukeneet, marjat ja sienet koulun keittiöön poimineet. Kotona isommat vielä vanhempiaan auttaneet ja naapurin pikkulikkaakin hoitaneet.

Entisten lasten vanhemmat eivät kilttejä olleet, joulun ja aprillipäivän olivat sotkeneet. Kesken aatoltaa kehtasivat isät lapsia nartata, että töihin pitää lähteä. Sit-

ten tulivat itsetehtyjä lahjojaan valepukkina jakamaan. Poika sai puuauton ja tyttö mollamaijan, äiti esiliinan ja isä villasukat. Mutta ei ollut stressiä ja univajetta, "ei huolta murhetta kenkä muistanut." Oli heillä pientä pulmaa joulukuusesta. Taatto lähti innoissaan lähimetsään, mutta eihän siellä tupaan mahtuvia joulukuusia villinä kasva. Hento-oksaisia vaivaiskuusia raahasivat emännän arvosteltavaksi. Sitten piti porata runkoon reikiä ja lisätä teko-oksia Ympyrästä ostetuille palloille. "Joulupuu on rakennettu" Mäntlahden malliin.

Entisten lasten omilla lapsilla ei kuusijuhlaa kyläkoulussa enää ollut. Linja-autolla vaan matkaan vehkalahtelaiset Haminaan ja Vilniemelle laitettiin. JP:llekin alkoivat kiireiset ajat kulutusjuhliä kun päästiin viettämään. Alkoi olla tilausta joka taloon, välillä ehti vaan heittopukkina lahjat oven raosta viskelemään. Tytöillä ei ollut enää lettiä eikä ollut internettiä, mutta trenditietoisia silti oltiin. Äidillä oli jo kaikkea, paitsi parfyymiä ja suklaakonvehtia. Isälle mainosten mukaan piti ostaa miesten kirjoja sodasta ja metsästyksestä. Tytöille piti hankkia barbit ja pojille jokin vempale. Kuitenkin oli jouluna laatuaikaa perheelle ja lähimmäisille. Joulupukki muistaa miten riemumiellä jakoi Afrikan tähteä ja Trivial pursuit-pelejä jokaiseen kotiin. Lautapeliä äärellä oli "hyvä, lämmin, hellä mieli jokaisen."

JP:stä tuntuu etteivät nykyiset lapset oikeasti häneen henkilönä enää usko, institutiona pitävät. Kiltteinä ja kohteliana kyselivät miten Petteri-poron nenä näin kuratalvina valoksi riittää. Pitäis-
kö JP:n ostaa otsalamppu Moto-
netista. Pitäis-
kö JP:n jo Twitter-tili perustaa, vanhanaikaistahan siellä Facebookissa on keräillä tutun tuttujen tykkäyksiä. Google myy niitä mainostajille. JP:tä hämmentää uusi koululaisten sukupolvi, lahjapaketeistaan purkavat nettipelejä ja älypuhelimia ja jonkin kyberavaruuteen viestejään lähettelevät. Äidille ja isälle olisi tarpeen kuntoloma kylpylässä, vaan ovat globaalisti vastuullisina toivoneet vuohta ja kanaa kehitysmään köyhille. JP on toiveen toteuttanut, on siinä "joulun-tähdet tuikkineet ja tähtisilmät loistaneet." Lahjan antaminen se joskus iloa onkin.

Näitä JP miettii haahuileksaan kylärannassa aattoiltana. Keikat on heitetty, ei niitä montaa ollutkaan.

JP käy verryttelemässä Mervi Hyppäsen puistossa, välillä katselee merelle. JP:n ikitonttu osuu iltakävelyllään paikalle, "vanhakin on taas nuortunut kuin lapsi leikkimään." JP kertoo ikitontulle omista toiveistaan: Hän aikoo suorittaa saaristolai-
vurin verkkokurssin. Tulevaisuuden kurajouluja hän lähtisi Ulko-Tammion autiotupaan viettämään. Joku tonttu on jo jättänyt JP:lle veneenkin. JP ottaisi mukaan hidalgon, vanhan piian ja kaksi roistoa. Siellä autiotuvan nuotion äärellä kajautetaan Meksikon pikajuna koko luomakunnalle kovaa ja korkealta. JP olisi kertoja/soololaulaja. Tiedä häntä vaikka joulukeikat lisääntyisivät, kun ei mielensäpahoittajien lakisäätteiset vakaumukset haittaisi. Vai onko Mäntlahdessa meksikolaisia, toivottavasti huumorintajuisia.

JP* = joulupukki.

Hyvää Joulua aivan kaikille ja omalla tavallaan.

t. Arja Torkkeli

ERKKI KUPARI:

ONNELLINEN JOULU

Elettiin jouluaaton aattoa vuonna 1974.

Klamilassa, Häppilässä, Sydänkylällä ja muuallakin oli paljon lapsia ja näillä enemmän aikuisia kuin myöhempinä aikoina.

Talvi tuli oli tullut aikaisin ja alkanut jo marraskuussa. Niinpä jouluun mennessä lapset olivat lasketelleet Klamilan hurjia mäkiä jo melkein kaksi kuukautta.

Voi veikkoset! Monet suksenkärjet olivat jo pellinpalalla paikatut kaatumisten ja puihin törmäämisten jäljiltä, muutama kelkka oli hajalla ja luistimet tlytsät.

Lapset kitisivät kotona ja mankuivat joululahjoiksi uusia ulko-vaatteita, suksia ja kelkkoja.

Vanhemmat olivat helisemässä, vaikka heillä ei ollut kulkusia piipoissaan. Niinpä vanhemmat päättivät tavata baarilla ja käydä keskustelun siitä mitä on tehtävä.

"Olemme pahemassa kuin pulassa", aloitti vanhin vanhemmista, "lapset vaativat lahjoja. Mutta vaikka kuinka ponnistelimme töissä, raha ei riitä." Sanoi hän, ja avasi pankkikirjansa pöydälle muiden nähtäväksi. Sen viimeisellä rivillä oli pelkkiä nollia kuulakynällä kirjoitettuna.

Muut paikallaolijat tekivät samoin. Nollia tuli lisää.

Oli hiljaista. Yksi kerrallaan aikuiset poistuivat pöydästä, kävivät vessassa, ja palasivat olut-

pullon kanssa. Kun vanhin vanhemmista palasi ja istahti pöytänsä, hän sanoi: "Luultavasti keksin tuossa lorottaessani ratkaisun." Vanhemmat ryhdistäytyivät, kuului kohahdus ja huuto: "Kerro!"

"Meidän on käännyttävä Kekkonen puoleen. Täällä Kaakonkulmalla me olemme etelän kainuulaisia. Kekkonen ymmärtää meitä."

"Kekkonen, Kekkonen, Kekkonen!" kuului salista. "Kekkonen on ratkaisu. Hänellä jos kellään on suksia ja leluja! Loistava ajatus! kuului salista.

"Minä kirjoitan nyt Kekkoselle, tosin viime tipassa, kun jouluaatto on huomenna, mutta pikakir-

PIIROS ERKKI KUPARI

jeen. Kerätään kolehti kuoreen ja merkkiin, paperia pyydän baarista. Kenellä on kynä?” sanoi vanhemmista vanhin.

Kynä löytyi erään rouvan käsilaukusta ja vanhin kirjoitti kirjeen, pisti kuoreen, osti tiskiltä merkin ja jätti sen postin vietäväksi.

Kyläläiset lähtivät toiveikkaina koteihinsa. Baari hiljeni. Sivupöydässä istunut mies nousi ylös ja käveli tiskille. Hän puhui hiljaa baarinpitäjän kanssa. Baarinpitäjä kumartui ja näytti antavan jonkun paperin miehelle, joka poistui ulos.

Jouluaattoamuna oli kirpeä pakkanen. Talojen piipuista nousi savua. Emännät keittivät velaksi ostettua kahvia ja miehet hakivat liitereistä puita. Lapsia heräteltiin ja pyydettiin lähtemään metsään kuusta hakemaan.

Päivällä saunottiin ja saunan jäl-

keen syötiin jouluateria. Sitten keräännuttiin tupiin kuusen ympärille. Lapset odottivat pukkia ja aikuiset tiesivät, että sitä ei oltu tilattu eikä lahjoja hankittu. Niinpä hiki virtasi aikuisten niskasta alas alushousujen vyötäröön ja alemmaksikin.

Samaan aikaan baarille ajoi iso musta Zil-merkkinen loistoauto ja sen perässä kaksi armeijan kuorma-autoa. Loistoautosta astui ulos isokokoinen joulupukin asuun pukeutunut mies ja armeijan autoista varusmiehiä. Joulupukiksi pukeutunut antoi ohjeita ja varusmiehet lähtivät juoksemaan eri suuntiin säkki olalla.

Sitten mies meni takaisin loistoautoonsa ja ajoi pois.

Tapanina kylällä kerrottiin, että taloissa oli käynyt aikuisille tuntematon isokokoinen silmälasipäinen pukka, joka oli tuonut suksia, kelkkoja ja luistimia lapsille. Huomiota herätti se, että tavarat olivat aikuisten kokoa ja

esimerkiksi sukset hyvin pitkiä. Pukin ääni oli kuulemma radiosta tutun kuuloinen.

Jo joulupäivänä, jolloin sai omassa pihassa hiljaa leikkiä, sukset oli sahalla lyhennetty, luistimien kärkiin oli työnnetty sanomalehteä ja kelkoilla laskelettiin. Aikuisilla oli uudet pikkutakit ja leningit tuvissa. Vostokkelloja näkyi useammankin ran-teissa.

Tapausta on kutsuttu Klamilan jouluihmeeksi ja se herätti kauteutta Virolahden muilla kylillä.

Erkki Kupari

Kekkonen muistelmissa sivulla 376 alaviitteenä kerrotaan, että hänen adjutanttinsa eversti Urpo Levo istui aatonaattona Kujansuun baarissa kahvilla ja kuuli keskustelun. Hän toimitti kylälaisten avunpyynnin suoraan presidentille samana päivänä.

PIRJO JÄRVENKYLÄ, ILKKA AHMAVAARA:

SYKSYN RÜINOT

Joulu

Ajan kotiin marraskuun illassa
ja huomaan

yhtä lailla häikäistyvät valosta
rusakot ja valkoturkkiset

Pirjo Järvenkylä

Ja aina soi jazz ravintolassa, joka on huone,
minun työhuoneeni,
pauhaa päin ikkunoiden pimeyttä,
päin syysmyrskyjä tukevin hirsin,
tarjoilijattaren märkien silmien syleilyssä,
loppuun kuluneessa raihnasessa maailmassa,
enkä minä edes erityisesti pidä siitä,
mutta Humphrey Bogart Casablancassa pitää
ja kaikenmaailman diktaattorit
ja demokraatit, en minä,
sillä minua ei ole, on vain jazz,
muu on ohimenevää.

Ilkka Ahmavaara

VAPPU HARJUMAASKOLAI:

KOULUN KUUSIJUHLA

Ollaan syksyn lopulla. Koululaiset astelevat koulusta kotiin. Tie on kuuran peittämä. Koulussa on mennyt pitempään: tulevan joulujuhlan harjoituksissa. Maise- ma on alakuloinen. Pääskyset, jotka alkusyksystä istuivat suuri- na parvina sähkölangoilla, ovat lähteneet etelän maille. Puista ovat lehdet varisseet. Tuntuu, et- tä aika on seisahtunut.

Mielessä on päällimmäisenä koulun tuleva kuusijuhla. Syksy on aherrettu: kirjoitettu, luettu ja laskettu, askarreltu ja laulettu. Nyt on jotain odotettavaa, joka saa jännitystä mieleen. Juhlaa varten on harjoiteltu kuorolaulu- ja, tonttuleikkejä, joulunäytel- mää, runon lausuntaa ynnä muuta. Kaiken tämän ajattelemi- nen antaa iloa syksyn harmau- teen.

Viikot ovat kuluneet koulua käy- den ja ohjelmia harjoitellen. Val- koinen lumi on satanut maahan. Maisema näyttää pehmeän val-

koiselta. Illalla on odotettu juhla. Mielessä liikkuvat monenlaiset ajatukset.

Pimeässä illassa loistavat valot koulun ikkunoista. Väkeä kulkee kylätiellä kohti koulua. Hevosten kyydissä on lapsia ja aikuisia. Hevoset kiinnitetään koulun pi- halla oleviin puihin ja heinätuppo eteen. Kaikki näyttää nyt niin eri- laiselta kuin koulupäivänä.

Koulun luokkahuone alkaa täyt- tyä ihmisistä. Joulukuusi kyntti- löineen ja koristeineen saa kaik- kien huomion. Koululaiset istu- vat luokan etuosassa, mukana tulleet läheiset taaempana. Ulko- na, ikkunoiden takana, tähdet tuikkivat tummalla taivaalla. Si- sällä valaistu kuusi ja lämmin luokkahuone luovat omaa tun- nelmaa pian alkavaan kuusijuh- laan. Opettaja astuu harmoonin eteen. Juhla voi alkaa. Ohjelma- numerot seuraavat toinen tois- taan. Viereisessä käsityöluokas- sa valmistaudutaan seuraaviin

esityksiin. Kreppipaperiset tont- tulakit ja pellavasta tehdyt parrat vilahtelevat korokkeella leikit- täessä "Soihdut sammuu, kaikki väki nukkuu." Kuorolaulu kaikuu luokkahuoneessa. Ohjelman jäl- keen opettaja jakaa todistukset, jonka jokainen käy itse hake- massa. Lopuksi sisälle kanne- taan suuri pärekori, täynnä rus- keita joulupussia koululaisille jaettavaksi. Paperipussin sisältä löytyy omena, pipareita, rusinoi- ta ja jokunen karamelli. Pussit rapisevat, kun niitä auotaan ja sisältöä tutkitaan, vähän jo maistellaan. Pitkään odotettu juhla alkaa olla päätöksessä.

Koulun eteinen täyttyy lähtijöis- tä. Jotakin vielä jutellaan tuttu- jen kanssa. Hevoset hirnuvat pi- halla malttamattomina. Hyvillä mielin lähdetään kotia kohti. Tie- dossa on joululoma ja oikean joulun odotus.

Vappu Harjumaaskola

Joulun aikaa

Syksyn kylmä, talven viima, lämpöä tuoko näihin joulun päiviin pimeisiin.

Liekki lämmin kynttilässä, loistaa tuvan hämärässä.

Näitkö säteilyssä sen kirkkauden ihmeellisen, loisteen pienen sydämen.

Vappu Harjumaaskola

LUKUVINKKI, ARJA TORKKELI:

RANTAROSVOJEN SAARISTO

Yrjö Kaukiainen (2005) Rantarosvojen saaristo. Itäinen Suomenlahti 1700-luvulla. Suomalaisen kirjallisuuden seura. Helsinki.

Löysin sattumalta arvostetun merihistorioitsija Yrjö Kaukiaisien elämänmakuisen ja tarkan kuvauksen itäisen Suomenlahden saaristolaisten elämästä ajanjaksolta noin 1750 - 1800. Teos perustuu oikeuden pöytäkirjoihin, aikalaisten kertomuksiin käräjillä. Tutkittiin haaksirikkoisten laivojen ryöstöjä ja tavaran kätkemistä.

Keskiaikaisen hylkyoikeuden mukaan löytäjä sai pitää hylystä löytyneet tavarat. Tämä oikeus ei pätenyt enää, kun Pietariin 1700-luvulla rahdattiin tonneittain tavaraa Itäisen Suomenlahden saaristojen vesillä. Merimatka oli syysmyrskyissä vaarallinen, laivat puuta ja miehistö kokematonta liikku- maan mm. Perkeleen karikoilla Haapasaaren lähellä.

Saaristolaiset olivat tietoisia uudesta laista, mutta toisaalta elivät vielä keskiajalta peräisin olevan oikeuskäsityksen mukaan ja toisaalta eivät usko- neet valvonnan ulottuvan ulommille saarille. Kun- nes Venäjällä perustettiin Viipurin sukelluskom- pania kauppiaiden ja varustamoiden vaatimukses- ta.

Käräjien pöytäkirjoissa toistuu tuttuja sukunimiä Kuorsalosta, Tammiosta ja Haapasaaresta. Kalas- tajat olivat taitavia ja rohkeita soutamaan ulom- mille kareille, naaraamaan hylystä pimeässä ja kylmässä etupäässä vuotia, hampuköyttä, talia ja rautaa. Ylellisyystavaroitakin löysi Viipurin su- kelluskomppania aittojen kätköistä sitten myö- hemmin.

Hylkyjen ryöstöstä seurasi ankaria rangaistuksia, kuolemantuomiokin mahdollinen. Rangaistuksina määrättiin yleensä sakkoja ja raipaniskuja. Ranta- rosvouksen ja tuomioiden määrä oli epäsuhtees- sa. Syynä viranomaisten keskinäiset riidat ja ran- tarosvojen keskinäinen solidaarisuus. Mäntlahdes- ta osallistuttiin "rahanpesuun" hylkysaalista myy- mällä.

Ajan oikeuspöytäkirjoista ei juuri löydy saaristo- laisten keskinäisiä tappeluja ja riitoja. Toimittiin yhdessä kuin mafiaperhe. Pietariin asti kantautui maine väkivaltaisista barbaareista Suomenlahden saarissa ja rannikolla. Tosiasiassa rantarosvot saattoivat viivytellä merihätään joutuneitten pelas- tamista, mutta henkirikoksiin he eivät suoraan syyllistyneet.

Kaukisen teoksessa kookuttaa ristiriita hylkyjen ryöstön villiyyden ja saaristolaisten muun kulttuurin kuvauksessa. Sympatiat menevät rantarosvojen puolelle.

Saaristolaiskulttuuri oli ankarista oloista tai niiden vuoksi hyvin kehittyntä. Väki tunnettiin ahkera- na ja hyvätapaisena. Lukutaitoisia olivat melkein kaikki ja lapsia opetettiin kotona. Kielitaitokaan ei ollut harvinaista. Erityisen kiehtovaa on Miss Mart- ha Wilmotin kuvaus Tammion Pitkästen suurper- heestä. Miss Wilmott pelastettiin Tammioon kun hänen laivansa haaksirikkoutui lokakuussa 1808 matkalla Pietarista Englantiin. Miss Wilmott oli ko- timatkalla oltuaan seuraneitinä venäläiselle kor- kea-arvoiselle aatellisnaiselle viisi vuotta.

Miss Wilmott ihanoi mamma Pitkästä, jonka kanssa hän voi keskustella venäjäksi, talon "ruusuisia" tyttäriä, jotka tekivät taitavia käsitöitä ja soutivat isoja veneitä kuin miehet. Kaukiainen arvelee Miss Wilmotin ihastumisen syyksi, että ta- lossa oli naisvalta. Pitkästen, kuin monen muun- kin saaristoalaisperheen, miesten kohtalona oli hukkuminen parhaimmassa iässä. Saariston naisten tasa-arvo ei kenties ollut vapaaehtoista vaan pa- kon edessä oikullisen meren kyljessä selviytymis- tä.

Rantarosvouksen historiasta riittäisi aineksia sekä toiminta- että romanttisiin elokuvaan, romaaneihin tai näytelmiin. Niitä odotellessa suosittelen histo- riasta kiinnostuneille. Kyyti-kirjastosta tai nettidi- varista löytyy.

Arja Torkkeli

ERKKI KUPARI:

VIININVILJELYN ALKUA KLAMILASSA

PIIRROKSET ERKKI KUPARI

Kun hankin entiselle savipellolle rakennetun talon 2008, en tiennyt mikä rikkaus savi onkaan.

Keskityin aluksi talon sisäpuolen maalaamiseen ja muuhun pikkukunnostukseen, kuten vesakon rai-vaamiseen, lasipullojen keräilyyn pihalta ja muuhun siivoukseen.

Olin tietoinen siitä, että Neuvostoliitossa oli jo 1970-luvulla kehitetty viinirypälajikkeita, jotka menestyivät Mustan meren pohjoispuolella aina Baltiaan saakka. Zilga oli lajikkeista tunnetuin.

Viininyöstävänä päätin kokeilla zilgan kasvattamista pihamaalla. Viiniköynnös on pihamaalla esimerkiksi kanoja ja lampaita helpompi kasvatettava, sillä se pysyy paikallaan eikä ääntele.

Pian kuulin, että samalla kadulla asuva naapurini oli kasvattanut viiniä jo paljon aikaisemmin ja saanut satoa. Se oli rohkaiseva tieto. Viiniköynnös on köyhän savimaan kasvi. Esimerkiksi samppanjan viiniköynnös kasvaa Ranskassa kovassa ja kuivassa savikossa.

Hankin hiljaksen lisää taimia ja istutin niitä ympäri pihaa ja taloa. Joka kevät tuijotin silmuja ja toivoin kukkien puhkeamista.

Muutamia rypäleitä sain maistaa kolmesta ensimmäisestä taimestani kesinä 2013 ja 2014. Rypäleet olivat pieniä, punaisia, makeita ja isokivisiä. Sitten keväällä 2015 rypäleitä tuli ensi kerran runsaasti – yhteensä noin viisitoista litraa.

Tein niistä luonnollisesti viiniä. Se hupeni näyte-kappaleina pitkin maailmaa.

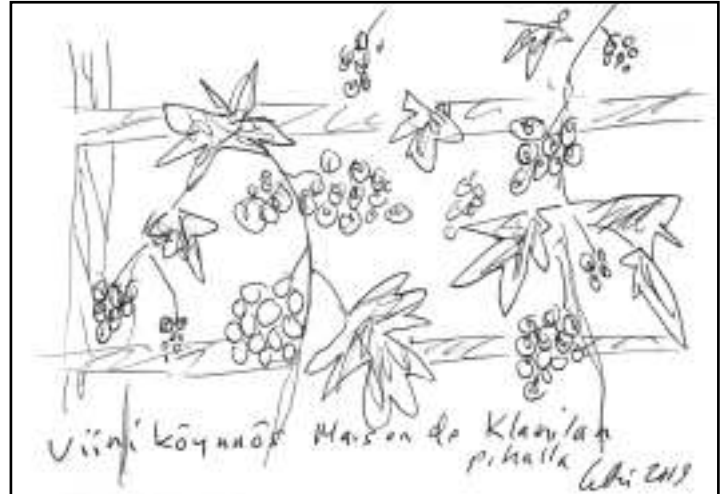
Tämän jälkeen tulivat farmarin hyvin tuntemat kato- vuodet 2016-2018, joina sato oli olematon.

Viime kesänä 2019 sato oli ennätysellinen. Kahdeksasta köynnöksestä kertyi yhteensä kuusikymmentä litraa rypäleitä. Niiden paino oli kuitenkin vain 26,5 kiloa.

Tuosta määrästä sain noin neljäkymmentä viisi litraa viiniä, joka uinuu vielä sammioissaan.

Viiniköynnöksiä on tällä hetkellä ulkona pakkasessa kahdeksantoista. Kaksi niistä on Novgorod-lajiketta, jotka tekivät muutaman makean rypäleen menneenä kesänä. Muut ovat zilgaa.

Kymmenen tainta haki paikkaansa kolme vuotta.

Istutin ne pihanurmikolle, jossa kaikkien uudet versot paleltuivat kesäkuun pakkasöinä kahtena peräkkäisenä kesänä. Siirsin ne metrin ylemmäksi tien ja talon viereen. Siinä ne ovat pärjänneet.

Suomi ja Klamila etunenässä Pinokkion johdolla ovat tulevaisuuden viinimaita. Etelässä liian kuumat kesät vaikeuttavat viljelyä ja lopettavatkin sen. Ranskalaiset viinitilat ovat jo ostaneet Britan- nian parhaat viinitarhat ja Pohjois-Eurooppa on seuraavana vuorossa.

Viini on EU:n sisällä tärkein elintarvike. Siksi meidän klamilalaisten viinintuottajien on ajettava etuamme. Olemmehan tulevaisuuden airut, tappi ja tynnyri!

*Erkki Kupari
Maison de Klamila -viinitila*

ILKKA AHMAVAARA:

JOULUKALENTERIN 1. HUONE

VALOKUVAT ILKKA AHMAVAARA

Heräsin tähän joulukuun ensimmäisen päivän huoneeseen mieli omituisen tyhjänä, kellosta näin, että olin viimeinkin nukkunut pitkään, lähes kahdeksan tuntia. Mielessäni oli tietysti hiljan kuollut rakastettuni, mutta ei mitään muuta. Vasta kun menin eteisen läpi kahvin keittoon muistin, että tänäänhän minun pitää toimittaa ja taittaa lehti painokuntoon!

Olin unohtanut viimeisen päivän stressin kokonaan! Tämmöistä ei ole ennen tapahtunut, vaan lehden ongelmat ovat unissakin pyörineet ja yleensä aamulla herätessä moni uusi idea on ollut valmiina päässä. Tänä aamuna ei ollut mitään, mieli oli tyhjä kuin ikkunasta näkyvä lumen peittämä pihamaa. Vain Mervin puuttuvat jalanjäljet piirtyivät mieleen.

Surutyö on vähän harhaanjohtava termi, sillä se sisältää paljon muutakin kuin vain vaikeasti hahmoteltavaa surua. Aluksi valitsee lähinnä jonkinlainen hidas psykoosi, maailma ympärillä on palasina eikä ole mitään, mistä ottaa kiinni. Välttämättä ei edes itketä. Ajan mittaan alkaa elämissen ehdot hahmottua, ymmärtää, että vaikka ruoka ei maistu, täytyy syödä. Se on aivan ensiarvoisen tärkeää.

Toinen tärkeä seikka on, että vaikka juominen maistuisikin, täytyy pitää huoli siitä, ettei juo kovin paljoa alkoholia. Alkoholi kun vain syventää masennusta ja ahdistusta, vaikka hetkellisen unohduksen suokin. Kolmas olennainen asia on liikunta, ulkoilu. Minulla meni kolme kulkautta ennen kuin sain nämä kolme asiaa sujumaan edes jotenkin luontevasti, joutumatta pakottamaan itseäni niihin. No, tarkempi hienosäätö näiden asioiden suhteen tietysti jatkuu,

Eteinen on asunnon vilkkain risteys, sen kautta kuljetaan viiteen eri paikkaan. Eteiseen sommitelin Merville pienen muistosopen, hän katsoo valojen kehystämän peilin takaa festiivaaleilta vuodelta 2007.

mutta se kuuluu jo normaalin elämään.

Kuulin radiosta ohjelmaa siitä, miten Suomessa saattohoidossa huolehditaan myös vainajan läheisistä. Kun elämänkumppani kuoli, ei surutyöstä kerrottu mitään, ei edes esitettä tarjottu, ei minkään tason apua tai ohjausta surutyöhön, joka kyllä osoittautui paljon rankemmaksi kuin olin osannut aavistaakaan ja aivan erilaiseksi.

Jouduin oppimaan kantapään kautta, mitkä asiat ovat tärkeitä. Ruoka, juoma ja ulkoilu. Kun ihminen menee surun aiheuttamaan psykoosiin, kaikkien niiden merkitys katoaa ja ne täytyy opetella uudelleen.

Todellisuudella on toimintatansa. Se mikä syntyy, kuolee. Se mikä nousee ylös, tulee alas. Ihmisen on vaikeaa hyväksyä kuolemaa, joten sen kohdalle syntyy väistämättä myytit ikuisesta elämästä, joista kaikki uskonnot ammentavat elinvoimansa, vaikka niistä ei mitään todistusaineistoa olekaan.

Kaikki me olemme kuolleet, eikä todellisuus ole antanut toistaiseksi ymmärtää, että olisi toisia todellisuuksia, joissa voisimme elää muuten kuin unissamme ja uskossamme, mielikuvisamme, tai sitten tieteellisemmässä kuvitelmassa, että jotenkin jatkaisimme elämäämme jälkeläisissämme, vaikkemme olekaan sitä enää itse kokemassa. Kuolema on ja pysyy ehdottomana.

*Illalla 1.12.2019
Mäntlahden suurruhtinaskunnassa
Ilkka Ahmavaara*

TUOMO PELTOLAI:

OSAKASKUNTIEN TALOUDESTA LAAJA SELVITYS

Osakaskuntien taloudesta tehdään laaja selvitys valtakunnallisesti. Kalavesien omistajille yleiskalastusoikeudesta maksettava omistajakorvaus on kyselyssä tarkimman tarkastelun kohteena.

Osakaskuntiin lähetetään sähköpostikysely, jossa on kysymyksiä osakaskunnan tuloista, menoista ja taseesta. Tietoa tarvitaan osakaskuntien neuvonnan ja toiminnan kehittämiseen.

Hamina-Virolahden kalatalousalueen marraskuinen yleiskokous päätti jakaa vuoden 2018 omistajakorvaukset samoilla kriteereillä kuin edellisissä kalatalousalueiden jaossa.

Seuraavia omistajakorvauksia varten uudet jakokriteerit valmistellaan kevään 2020 aikana uudelle kalatalousalueelle (kartta oikealla).

Uudella kalatalousalueella on 161 eri osakaskuntaa, joista 63 osakaskunnan vesialue ylittää laissa olevan 50 hehtaarin jakorajan. Korvaukset jääviä lähinnä sisämaan osakaskuntia on

98 kappaletta ja vastaavasti on yksi iso Kuorsalo-Tammion osakaskunta 14 528,6 hehtaarin vesialueellaan.

Kalatalousalueen hallitus valmistelee ja toukokuussa yleiskokous vahvistaa tulevaisuuden oikeudenmukaiset jakokriteerit. Saa nähdä, millaisen valtakunnalli-

sen selvityksen Kalatalouden keskusliitto saa tehtyä omistajakorvausten jaosta lähivuosien aikana. Uutta kalastuslakia teki 150-250 henkilöä seitsemän vuoden ajan päätoimisesti. Laisista tuli huono, sekava ja kalastusta monella tavalla rajoittava sekä kalastajien määrää rajusti vähentänyt tuotos.

Hiilijalanjäljen takia lähikalan pyyntiä pitäisi paljon lisätä ja tehostaa. Valtakuntaan pitäisi saada satoja uusia ammattikalastajia (kts. kuva vasemmalla) ja kalankasvatus pitäisi vapauttaa kaikista rajoituksista.

Uusi kalastuslaki pitää heti kumota ja palata hiukan päivitettyyn vuoden 1982 kalastuslakiin. Tällöin ammatti- ja vapaaajankalastus lähtisi elpymään ja ulkomailta tuodun kalan osuus laskisi (kts. tilasto yllä).

Tuomo Peltola

HAMINA-VIROLAHDEN KALATALOUSALUE

Toiminta alkanut tämän vuoden alusta. Ely-keskukselta on saatu toiminta-avaustusta 11 399 euroa. Toiminnanjohtajaksi on palkattu Etelä-Suomen merikalastajainliitto 5580 euron vuosikorvauksella.

Anottu Ely-keskukselta 20 000 euroa Kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelman ehdotuksen laatimiseen. Suunnitelmaa laatimaan on palkattu Etelä-Suomen merikalastajainliitto 12 400 eurolla.

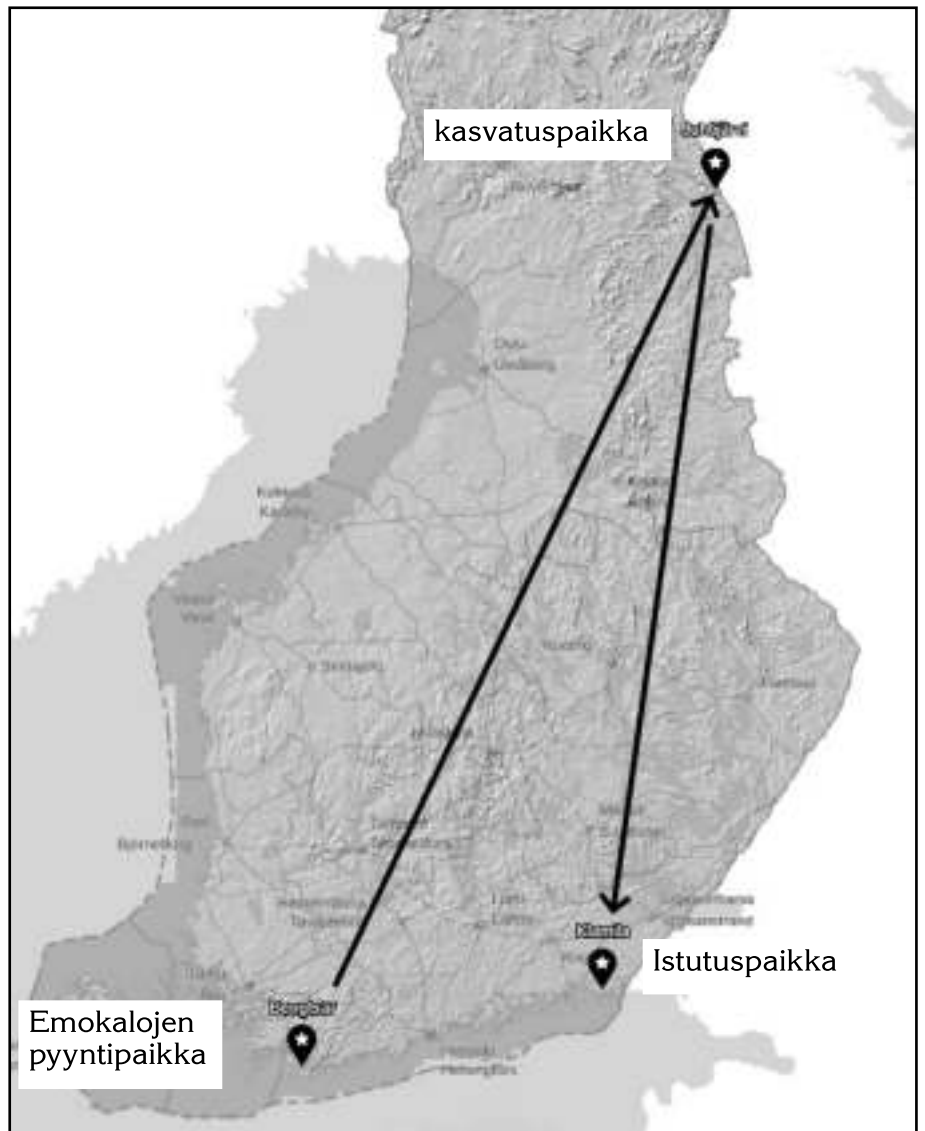
Suunnitelman laatimista ohjaa kalatalousalueen yhdeksänhenkinen hallitus. Hallituksesta viisi henkilöä on lähdessä valtakunnallisille kalatalouspäiville oppia saamaan. Koulutus tapahtuu risteilyllä Helsinki-Tukholma-Helsinki.

Tuomo Peltola

SAARISTOSIIAN ISTUTUS 4.11.2019

Sydänkylän osakaskunta istutti Klamilan kalasatamaan 2000 eurolla Bengtsårin kantaa olevia saaristosiiian poikasia 4 330 kappaletta. Poikaset oli kasvatettu Juhtijärvessä Kuusamon yläpuolella lähellä Venäjän rajaa, josta ne tuotiin kuorma-autolla Klamilaan istutettavaksi. Poikaset laski ja kunnon tarkisti osakaskunnan hoitokunnan jäsen Seppo Peltola.

Tuomo Peltola

Mäntlahden Rannanpoikien järjestämä
PERINTEINEN PIKKUJOULU

Toivolassa la 14.12.2019 klo 18

- * joulupukki (pikkupaketti mukaan)
- * puurotarjoilu ja kahvit
- * arpajaiset

TERVETULO!

Kuva pikkujouluista vuodelta 2012. VALOKUVA LAURA VÄRRİ

Hyvää Joulua

ja Onnellista Uutta Vuotta!

toivottaa

Rannantaikaa väki ja lehden
toimitus

KLAMILAN KIRKOSSA

**8.12. 2. adventtisunnuntai
klo 14**

Joululaulumessu, kirkkokahvit

19.12. torstaina klo 19

Kauneimmat Joululaulut, kirkko-
kokuoro

25.12. Joulupäivänä klo 10

sanajumalanpalvelus klo 10

Messu 25. tammikuuta

Messu 9. helmikuuta

Pirjo Järvenkylä

Kylätupa Ronkuli avoinna:

**ke-pe klo 10-17
sekä lauantaisin 14. ja 21.12. klo 11-14.**

**Kylätuvan perinteinen joulukahvitus ja
arpajaiset torstaina 19.12.klo 10-16.**

HAMINAN MUSEOT:

KAUPPIAANTALOMUSEOSSA VIETETÄÄN JOULUA 1848 SUUTARINTALON JOULUMYSTEERI

Suutarimestari Degermanin talossa vietetään joulua vuonna 1848. Johtuneeko levottomuuksista muualla Euroopassa, että myös suutarintalon nurkissa tapahtuu öisin kummia? Suutarinlapset Carl ja Mariana saavat isoisältään lahjaksi lelun, joka ei ole aivan sitä miltä näyttää. Yhdessä he alkavat selvittää kotinsa joulumysteeriä. Käydäänkö siellä salaista valtataistelua? Ja minne on kadonnut Johan-serkku?

Kauppiaantalomuseon joulunäyttely mukailee E.T.A. Hoffmannin rakastettua Pähkinänsärkijä-satua Suomen oloihin sovitettuna.

Museo on avoinna 4.12.2019 - 5.1.2020 ke klo 14 - 18 ja to - su 12 - 16. Suljettu 6.12. ja 24. - 26.12.2019 sekä 1.1.2020.

